

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 9. Qualiter vnum, vel plura entia cum vnà, vel pluribus
durationibus in vnà, vel pluribus temporis partibus comparata se habere
possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

165 Supererat hic inquirendum, an etiam veritates conditionatæ tum quiditativæ, tum existentiales, quæ entibus absolute non existentibus reuerà conueniunt iuxta doctrinam de eorum statibus traditam in Pharo Scient. disput. 10. etiam dicendæ sint aliquo modo esse in tempore, sive in partibus temporis; & in quibus. Cui quæstioni respondeo vno verbo, in eo tempore, in ijs ve temporis partibus dici debere veritates conditionatæ esse, in quibus essent absolute ipsi correspondentes, casu, quod earum conditiones purificatæ essent. Quia in quo tempore vnumquodque esset absolute reuerà, casu, quod purificaretur conditio, sub qua est verum conditionatè, in eodem vtrique venit haud dubiè dicendum esse illud sub conditione, dum non est purificata conditio, sed tantum supposita per hypotheseim. Et quoniam omnes veritates quiditativæ absolute in omni tempore sunt iuxta dicta; eodemque iure in omni tempore erunt veritates quiditativæ conditionatæ, si, purificatis conditionibus, transeant in absolutas, in omni pariter dicendæ sunt esse iam modò ipsæ veritates conditionatæ. Quoniam item omnis veritas existentialis absoluta in aliquo, aut in omni tempore necessariò esse debet: quia non potest quidpiam existere, & in nullo tempore existere, vt supra quæst. 6. statutum est; proindeque vnaquæque veritas conditionata existentialis, si, purificata conditione, in absolutam transeat, in aliquo, aut in omni tempore similiter esset. Consequens est, vt etiam num vnaquæque veritas conditionata existentialis in eo tempore aut finito, aut infinito dicenda sit esse, in quo esset in absolutam translata per purificationem conditionis.

167 **O**bservandum tamen est ad extremum, quemadmodum de veritatibus quiditativis absolutis, aut de conditionatis tum quiditativis, tum existentialibus entium absolute non existentium dicitur, eas esse reuerà in tempore vel finito, vel infinito, ita pariter dici posse de veritatibus similibus entium absolute existentium prout in suis statibus concipiuntur, reueràque sunt antecedenter ad existentiam absolutam talium entium, & præcendendo ab illâ. De vtrisque enim prout in suis statibus præcendentibus ab existentia absoluta eadem, quod ad rem attinet, ratio est.

QVAESTIO IX.

Qualiter vnum, vel plura entia cum vnâ, vel pluribus durationibus in vnâ, vel pluribus temporis partibus comparata se habere possint.

168 **N**onnulla alia, quæ de duratione rerum in tempore aduertenda restant, per analogiam ad dicta in simili supra disput. 5. de vocatione rerum in loco in hac quæst. sub præfixo titulo à nobis colligenda sunt; & per sequentes propositiones edisterenda.

Propositio 1.

169 Plura entia tam spiritualia, quam corporea, tam substantialia, quam accidentalialia simul in eodem tempore temporaliter penetrata possunt existere naturaliter. De factoque existunt.

Propositio est certissima. Quia ita se habent omnia entia spiritualia, & corporea, substantialia, & accidentalialia creata à Deo, quæ cum Deo ipso in toto Vniuerso simul in eodem tempore de facto existunt, & perseverant.

Propositio 2.

170 Aliqua entia sunt, quæ naturaliter simul in eodem tempore temporaliter penetrata non possunt existere. Aliqua autem, quæ neque supernaturaliter possunt.

Prima pars propositionis constat in entibus, quæ naturaliter sunt opposita aut respectiue ad idem subiectum, vt plures formæ respectu eiusdem materiæ; summus calor, & summum frigus respectu eiusdem corporis; plures præsentia in pluribus locis respectu eiusdem entis; plures præsentia plurium corporum respectu eiusdem loci; & similia. Hæc namque extrema, qua ratione sunt inter se opposita, in eodem tempore simul existere non possunt, vt constat. Vt sicque propterea etiam respectu eiusdem temporis opposita sunt.

171 Secunda autem pars propositionis constat similiter in entibus, quæ non naturaliter solum, seu physicè, sed metaphysicè, & simpliciter sunt inter se opposita, adeò, vt contradictionem implicet, ea coniungi aut in eodem subiecto, & consequenter item in eodem tempore; vt sunt iuxta probabiles sententias peccatum mortale, & gratia; assensus, & dissensus; amorque, & odium eiusdem obiecti: aut per se primò in eodem tempore; vt sunt durationes affixæ essentialiter diuersis temporibus; cognitio essentialiter vera de negatione præsentis alicuius rei, & res ipsa; & vniuersè quilibet binarius entium, quorum alterum metaphysicè cum alterius negatione est conexum.

Propositio 3.

172 Impossibile est existere modum, qui existat in eadem parte temporis, aut saltem in immediatâ res, cuius est modus.

Dico, aut saltem in immediatâ. Quia sicut dantur modi, qui solum exposcunt suapte essentia, quod existant in loco sibi immediato res, quarum sunt modi, iuxta dicta disput. 5. quæst. 13. ita censeo posibles modos, qui solum exposcant suapte essentia, quod existant in tempore sibi immediato res, quarum sunt modi. Vtrum autem sint huius generis de facto continuatiua rerum successiuarum, alibi suo loco dicitur. Præter hos autem, ceteros modos essentialiter postulare, vt simul in eodem tempore secum existant res, quarum sunt modi, apud omnes est in confesso. Nam id manifeste præferunt eorum conceptus, vt etiam ex dictis loco citato satis, superque constat.

173 Ex hac propositione infertur primò, vniuersè nem

nem extremorum permanentium essentialiter potest, ut in eo tempore, quo ipsa existit, existat ipsa extrema. Quod etiam sentiunt omnes. Unde rursus fit, ut, si vno ex vno tempore ad aliud transeat, seu, quod est idem, per plures temporis partes perseveret, non possint non extrema, quæ vnit, similiter ex vno tempore ad aliud transire, seu per plures easdem temporis partes perseverare.

774 Secundo infertur, quamvis actionem essentialiter poscere, ut in eodem tempore, quo ipsa existit, simul existant tum principium, à quo ipsa fluit, tum terminus, siue effectus per ipsam productus. In quo item omnes conveniunt. Indeque etiam sequitur, ut quoties actio per tempus aliquod diuisibile perseverat, necessariò per idem tempus debeant idem principium, & idem terminus eius perseverare. Perseverare, autem non solum de possibili, sed etiam de facto eandem actionem per tempus diuisibile, quoties idem eius principium, idemque terminus per tempus pariter diuisibile perseverat, uti cœnit sapientimè, vero similius mihi est. Quidquid contra sentiant nonnulli cum Card. Lugo tom. de Incarn. disput. 19. sect. 1. num. 20. ponentes omnem actionem identificatam cum duratione termini producti per illam, eoque iure essentialiter successivam, Cuius oppositum ego statui supra quæst. 1. proposit. 3. Sola perfectò actio productiva durationis, aut alterius entis per se determinato tempore affixi est alligata eidem tempore, quin possit ad subsequens transire; ut etiam ex præsentis propositione manifestè deducitur. Siquidem modus esse termini sui, sine quo iuxta illam in subsequente tempore existere nequit.

Propositio 4.

775 Vnum, & idem ens in pluribus temporibus simul existere, omnino impossibile est.

Propositio est evidens, statutaque iam à nobis supra quæst. 4. Indeque constat: quia plura tempora simul adesse, ut idem ens simul in illis possit existere, omnino impossibile est. De quo plura ibidem. Per quæ discrimen temporum, & locorum iterum manifestè se prodit. Siquidem planè est possibile, idem ens simul in pluribus locis existere posse iuxta dicta disput. 5. quæst. 12.

Propositio 5.

176 Pleraque entia existere naturaliter possunt, de factoque existunt in pluribus partibus temporis successivè. Aliqua verò nullo modo, adhuc supernaturaliter, possunt.

Prima pars propositionis manifesta est in omnibus entibus, quæ cernimus perseverare per tempus aliquod diuisibile. Ea namque successivè existunt in omnibus partibus eius. Secunda, autem pars constat in durationibus, in aliisque entibus, si quæ sunt, determinatæ temporis parti affixis suapte naturâ. Vnumquodque enim huiusmodi entium in solâ eâ parte temporis, cui suapte essentiâ est affixum, non in alijs, potest existere. Quam quidem necessariò debere esse indivisibilem, quando tale ens est indivisum quoad exten-

sionem temporalem, ex doctrinâ traditâ supra, quæst. 3. constat.

Sed dicit aliquis, Vbicatio determinato spatio locali affixa essentialiter, & si non possit inde deesse calu, quod existat, potest tamen in alio insuper spatio per aliam præsentiam superadditam supernaturaliter ubicari, uti nos concessimus supra disput. 5. quæst. 15. Ergo, licet duratio ex suppositione, quod existat, non possit deesse ab ea temporis parte, cui essentialiter affixa est; poterit tamen per aliam superadditam durationem in aliâ insuper temporis parte, quando ea adest, supernaturaliter durare. Fateor, equidem, id fore possibile, si vera esset sententia possibilem reputans durationem indivisibilem quoad extensionem temporalem, & nihilominus affixam suapte essentiâ temporis diuisibile. Quia facilius videtur, posse creaturam partim essentialiter, & partim accidentaliter durare in pluribus partibus temporis, quam, posse in pluribus partibus temporis omnino essentialiter durare. Verùm, quia supra quæst. 3. ut falsam reiici dictam sententiam; consentaneè ad doctrinam ibi traditam existimo modò, esse impossibile, quod duratio affixa essentialiter vni parti determinatæ temporis in aliâ insuper accidentaliter duret per aliam superadditam durationem. Quia semper videtur alienum à conceptu creaturæ, necessitatem essentialem habere ad existendum in aliqua temporis parte ex suppositione, quod semel sit existens in aliâ aut antecedente, aut subsequente, ut fieret in casu posito.

Propositio 6.

Ens successivè existens in pluribus partibus temporis, in singulis seorsim potest, quæcunque possit, si existeret in qualibet solâ; dummodò in singulis seorsim eandem secum habeat peritissim circumstantiarum; sermoque fit de non affixis determinatæ temporis parti.

Ratio est in promptu. Quia, quando ens actualiter, & de præsentî correspondet cuius parti temporis earum plurium, in quibus successivè durat, in nullâ aliâ præterquam in illâ est actu, & simpliciter existens; quia cæteræ vel iam præterierunt, vel nondum accesserunt; proindeque ens in eâ parte temporis, quæ præsens adest, se habet in ordine ad posse, quæcunque alijs partibus non sunt affixa, ac si in eâ solâ existentiam haberet. Si ergo in eâ eandem virtutem, eandemque circumstantiarum peritissim habeat, quam habet in qualibet, etsi esset solâ: in eâ oritur eadem prorsus poterit ex non affixis alijs partibus, quæ in qualibet seorsim possit, etsi solâ esset. Excipio autem semper affixa alijs partibus temporis; quia certum est, ens prout existens in vna parte temporis non posse causare aut subiciuè, aut efficienter durationes, & alia accidentia suapte essentiâ affixa alijs partibus aut præteritis, aut futuris: quia solum potest sic causare, quæ in ipsâ eadem parte temporis possunt existere: è quorum numero non sunt durationes, & accidentia dicta alijs partibus correspondentia, ut constat ex dictis.

Ex hac propositione sequitur, quoduis ens ex perseverantibus per totum præsentem annum eadem posse hodie ex non affixis hodierno diei, quæ

quæ potuit heri, si hodie eadem virtute, adiumentis, & circumstantiis instructum sit, quibus fuit heri: eademque pariter nulli determinato tempore affixa potuisse illud sub eadem circumstantiarum peritasti in singulis diebus præteritis sumptis seorsim; foreque, ut possit itidem in singulis subsequendis. Arque similiter de similibus in vniuersum philosophandum esse, ad casus item specialioribus descendendo, quos sub hac generali regulâ comprehendisse sat modò fuerit. Cætera, quæ ad rem spectant, discrimenque, quod ad rem attinet, repertum inter ens existens in pluribus temporibus, & ens existens in pluribus locis supra disput. 5. quæst. 14. videnda sunt.

DISPUTATIO IX.

De æternitate Dei.

EX dictis disput. 8. de tempore, & duratione rerum in vniuersum non exiguum, deriuabitur lumen ad meliùs intelligenda ea, quæ de æternitate diuinâ dicenda sequuntur in præsentis disputatione.

QVAESTIO I.

Verum Deus sit æternus.

HOc adiectiuum æternus, æterna, æternum, bifariam accipitur. Primò propriè, & strictè pro habente durationem infinitam siue correspondentem tempori infinito aut à parte ante, aut à parte post, aut ab utraque. Secundò impropriè, & latè, siue hyperbolicè pro habente durationem valde diuturnam, seu longinquam. Quibus etiam duobus modis accipiuntur hæ particula ab æterno, & in æternum. Nam prior in significatione propriâ, & strictâ significat durationem infinitam à parte ante, atque adeò principio carentem; & posterior durationem infinitam à parte post, atque adeò carentem fine. In significatione autem impropriâ, & latâ prior significat durationem valde longam à parte ante; tamen si principium habuerit: & posterior durationem valde longam à parte post; tamen si habitura finem. Vt enim iuxta communem loquendi morem sæpe per quamdam hyperbolem dicitur infinitum esse id, quod in suo genere valde magnum, aut longum est. Sic etiam per quamdam hyperbolem dicitur sæpe æternum esse id, quod in sua duratione est valde diuturnum. Et in posteriori quidem sensu lato, hyperbolico, & improprio sæpe particula prædicta accipiuntur in sacris Litteris. Dicitur enim Genes. 17. *Daboque tibi, & semini tuo terram peregrinationis tue, omnem terram Chanaan in possessionem æternam.* Et Iosue 14. *Terra, quam calcavit per tuus, erit possessio tua, & filiorum tuorum in æternum.* Cum tamen eiusmodi possessiones finem habuerint. Leuit. autem 25.

dicitur de seruis aduentitijs, *Et hereditario iure transmittetis ad posteros, ac possidebitis in æternum.* Et Deuter. 15. de seruo emptitio, *Et seruet tibi vsque in æternum.* Cum tamen huiusmodi seruorum possessio, & seruitus finienda proculdubio in tempore erat. Sæpeque alibi habentur similia. Frequentiùs tamen dicta particula in priori sensu proprio, & stricto vsurpantur in sacra Scripturâ. Qualem citra omne dubium habent loca sequentia Math. 25. *Discedite à me maledicti in ignem æternum.* & infra, *Et ibunt hi in supplicium æternum. Iusti autem in vitam æternam.* Ioan. 6. *Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum.* & rursus, *Qui manducat hunc panem viuet in æternum.* Actor. 18. *Et crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam.* 2. ad Corint. 4. *Id enim, quod in præsentis est momentaneum, &c. æternum gloria pondus operatur in nobis &c. Quæ enim videntur temporalia sunt; quæ autem non videntur æterna.* Et alia huiusmodi sexcenta præter ea, quæ subijciemus postmodum.

Propositio I.

De fide est, Deum omnino æternum esse, atque adeò nec principium aliquando habuisse; nec finem aliquando fore habituram existentiam eius.

Id enim testantur passim sacra Scripturæ. Dicitur namque Genes. 21. *Nomen Domini Dei æterni.* Exod. 15. *Dominus regnabit in æternum,* & ultra. Deuter. 32. *Viuo ego in æternum.* Tobiz. 13. *Magnus es Domine in æternum; & in omnia sæcula regnum tuum.* Psal. 9. *Dominus in æternum permanet,* & infra, *Dominus regnabit in æternum, & in sæculum sæculi.* Psal. 47. *Quoniam hic est Deus Deus noster in æternum, & in sæculum sæculi: ipse reget nos in sæcula.* Psal. 102. *Misericordia autem Domini ab æterno, & vsque in æternum super timentes eum.* Prouer. 8. *Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret.* (Sermo est de Sapientia à Deo indistincta). Ecclesiastici 18. *Qui viuit in æternum, creauit omnia simul.* Iliaz. 40. *Deus sempiternus Dominus,* & cap. 57. *Excelsus, & sublimis habitans æternitatem.* Michea 5. *Egressus eius ab initio, ab itinibus æternitatis eius.* (Sermo est de processione Verbi æterni) Baruch. 4. *Exaceruastis eum, qui fecit vos, Deum æternum.* Ad Roman. 16. *Præceptum æterni Dei.* Similiaque alibi sæpissimè. Nec dicat quispiam, eiusmodi loca de æternitate impropriè, & latè sumptâ pro duratione valde diuturnâ, tametsi finita, intelligi posse. Hoc namque dicere, nefas esset. Tum quia verba sacra Scripturæ præsertim toties repetita in sensu maximè proprio accipienda sunt, quando ex tali acceptio- ne nullum absurdum sequitur. Vti euidenter euenit in præsentis. Tum quia prædicta loca de æternitate propriè sumptâ pro duratione infinitâ intellecta semper sunt ab omnibus Patribus, & ab vniuersâ Ecclesiâ catholicâ. Tum denique quia sacra Scripturâ, ut omnem ambiguitatem excluderet, per alia sæpe verba ab omni ambiguitate prorsus immunita talem Dei æternitatem strictam, & propriam, omninoque subinde infinitam adstruxit, ut cernere est Tobiz. 9. à Deo Israel, *qui regnat in sæcula sæculorum.* Psal. 89. *Priusquam montes fierent, aut formaretur terra & orbis, à sæculo, & vsque in sæculum tu es Deus.* Psal. 101. *Tu autem*

77

178

179